

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De kwaliteit van Veilig Thuis

Stap 1

Landelijk beeld

Utrecht, februari 2016

Dit is een uitgave van:

Inspectie Jeugdzorg

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Inspectie voor de Gezondheidszorg

Ministerie van volksgezondheid, Welzijn en Sport

Motto

Naar zichtbare kwaliteit in de jeugdhulp!

Missie

De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Veiligheid en Justitie voeren het landelijk toezicht in het kader van de Jeugdwet uit. Als waren zij één inspectie zien zij in het kader van de Jeugdwet toe op de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering en de andere instellingen in het jeugddomein. Daarnaast zien zij toe op de naleving van de wetgeving. Het landelijk toezicht jeugd stimuleert met haar toezicht de voorzieningen tot goede en veilige verzorging, opvoeding en behandeling van kinderen in de jeugdhulp en in de jeugdbescherming en -reclassering en de ondersteuning van ouders en verzorgers van die kinderen. Het landelijk toezicht jeugd draagt er aan bij dat de samenleving er op kan vertrouwen dat kinderen en ouders op tijd en op maat de hulp en zorg krijgen van de instellingen en de professionals. Het onafhankelijke oordeel van het landelijk toezicht jeugd over de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering is relevant voor de professional, de instelling en de overheid en helpt bij het verbeteren van die kwaliteit.

De kwaliteit van Veilig Thuis

Stap 1

Landelijk Beeld

Inhoudsopgave

1	Landelijk Beeld	5
2	Bevindingen.....	12
2.1	Randvoorwaarden	13
2.2	Veiligheid	18
2.3	Organisatie.....	21
3	Good practices.....	24
3.1	Randvoorwaarden	24
3.2	Veiligheid	25
3.3	Organisatie.....	26
	Bijlage 1 - Tabel scores per verwachting (24) gerangschikt naar aantal verwachtingen met score voldoende.....	27
	Bijlage 2 - Toetsingskader Veilig Thuis Stap 1	28
	Bijlage 3 - Onderzoeksopzet	30

Leeswijzer

De inspecties hebben tussen juli en december 2015 toezicht uitgevoerd bij alle 26 organisaties van Veilig Thuis¹. In deze rapportage schetsen de inspecties in hoofdstuk 1 het landelijk beeld op hoofdlijnen. Per criterium geven de inspecties aan wat goed gaat en wat beter kan. Vervolgens gaan de inspecties in hoofdstuk 2 in op de bevindingen per onderzochte verwachting. In hoofdstuk 3 geven de inspecties een overzicht van good practices die zijn aangetroffen.

¹ Per Veilig Thuis organisatie is een rapport opgesteld, dat is gepubliceerd op de website van de Inspectie Jeugdzorg. Verbetermaatregelen die inmiddels zijn doorgevoerd worden door de Veilig Thuis organisaties vermeld op hun eigen website.

1 Landelijk Beeld

Inleiding

Per 1 januari 2015 zijn het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) samengevoegd tot één integraal advies- en meldpunt: Veilig Thuis, advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Hoofdstuk 4 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en het bijbehorende uitvoeringsbesluit beschrijven de wettelijke taken van Veilig Thuis. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) biedt een ondersteuningsprogramma aan de nieuwe Veilig Thuis organisaties. Door de VNG is een protocol van handelen opgesteld voor de werkwijze van Veilig Thuis². In dit protocol van handelen zijn zowel de belangrijkste uitgangspunten van het AMK, als die van het SHG verenigd. De werkwijze conform het protocol van handelen is meer dan voorheen gericht op het inzetten van adequate hulp in plaats van op het uitvoeren van onderzoek. Ook zijn in het protocol van handelen zoveel mogelijk de consequenties die de decentralisaties hebben voor de werkwijze van Veilig Thuis verdisconteerd.

Door in Veilig Thuis expertise op het gebied van kindermishandeling en expertise op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties samen te voegen ontstaat een bundeling van krachten. Veilig Thuis is het expertisecentrum voor alle vormen van verwaarlozing, mishandeling en geweld in afhankelijkheidsrelaties. Veilig Thuis beschikt ook over expertise op het gebied van ouderenmishandeling, financiële uitbuiting, eengerelateerd geweld, genitale verminking, huwelijksdwang en seksueel misbruik. Althans dat is de toekomst, waar alle Veilig Thuis organisaties naar toe werken.

In Nederland functioneren sinds 1 januari 2015 26 regionale Veilig Thuis organisaties. Bij het merendeel van deze organisaties verliep de start niet over rozen. De voorbereidingstijd om tot een nieuwe organisatie te komen was kort. Binnen Veilig Thuis zijn medewerkers ondergebracht uit verschillende moederorganisaties, met een eigen werkwijze en cultuur. De veranderingen voor deze medewerkers waren groot. Zij moesten in nieuwe teams met een nieuwe werkwijze aan de slag, terwijl de instroom van zaken bij Veilig Thuis, ondermeer door de succesvolle overheidscampagne, onverminderd hoog was.

De gemeenten hebben in de Wmo 2015 de opdracht gekregen tot het organiseren van Veilig Thuis en zijn daarmee in directe zin ook verantwoordelijk voor Veilig Thuis. In de aansturing vanuit de gemeenten en in de financiering van de 26 Veilig Thuis organisaties bestaan grote regionale verschillen. Ook zijn er verschillen in de organisatiestructuur van Veilig Thuis. In 2015 was Veilig Thuis nog veelal een werkeenheid waarin medewerkers van diverse moederorganisaties

² VNG-Model handelingsprotocol voor het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling Veilig Thuis

samenwerken. Een aantal Veilig Thuis organisaties is ondergebracht bij het voormalig Bureau Jeugdzorg, een ander deel bij de GGD. Ook bestaan er regio's waar Veilig Thuis is ondergebracht bij een andere organisatie of als zelfstandige organisatie is vormgegeven. In een groot aantal regio's moet de definitieve keuze nog worden bepaald.

Tot slot speelt bij de ontwikkeling van Veilig Thuis een zeer belangrijke rol dat door de Wmo 2015 en de transitie van de jeugdhulp het sociale domein overal in Nederland sterk in beweging is, waardoor bestaande structuren in de zorg voor kwetsbare gezinnen veranderen en de samenwerking tussen Veilig Thuis en de lokale zorgstructuren vaak vanaf de grond moet worden opgebouwd.

De Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg richten hun toezicht risico-gestuurd in. Gezien de cruciale rol die Veilig Thuis heeft in het lokale veld en de risico's die samenhangen met het opstarten van een nieuwe organisatie hebben de inspecties besloten om in 2015 en de jaren daarna de Veilig Thuis organisaties nauw te volgen. Alle Veilig Thuis organisaties zijn nog in ontwikkeling en daar houden de inspecties rekening mee. De inspecties richten hun toezicht daarom stapsgewijs in. In 2015 hebben de inspecties Stap 1 van het toezicht uitgevoerd, gericht op basisvoorwaarden binnen de volgende drie thema's: (wettelijke) randvoorwaarden, veiligheid en organisatie. Deze thema's zijn nader uitgewerkt in een toetsingskader (zie bijlage 2). Dit toetsingskader is gebaseerd op wettelijke eisen, professionele richtlijnen en op veldnormen. In 2016 voeren de inspecties hertoetsen uit naar Stap 1 en starten zij met Stap 2 van het toezicht dat zich richt op het inzetten van vervolgtrajecten en het uitvoeren van onderzoek door Veilig Thuis. Doel van het toezicht door de inspecties is om Veilig Thuis waar mogelijk te stimuleren om de kwaliteit te verhogen en te verbeteren. Maar ook om te signaleren en in te grijpen bij organisaties van Veilig Thuis waar door omstandigheden de ontwikkeling stagneert en de kwaliteit niet gegarandeerd kan worden.

Organisaties in ontwikkeling met een cruciale taak

In het veranderde veld van de (jeugd)hulpverlening hebben de gemeenten een grote verantwoordelijkheid gekregen voor de zorg voor kwetsbare burgers. Hoe de gemeenten deze zorg georganiseerd hebben verschilt, maar overal in Nederland speelt Veilig Thuis als expertisecentrum een cruciale rol in de zorg voor een veilige omgeving voor kinderen en kwetsbare volwassenen in afhankelijkheidsrelaties. Een goed functionerende en stabiele Veilig Thuis organisatie is een essentieel onderdeel binnen de zorgketen.

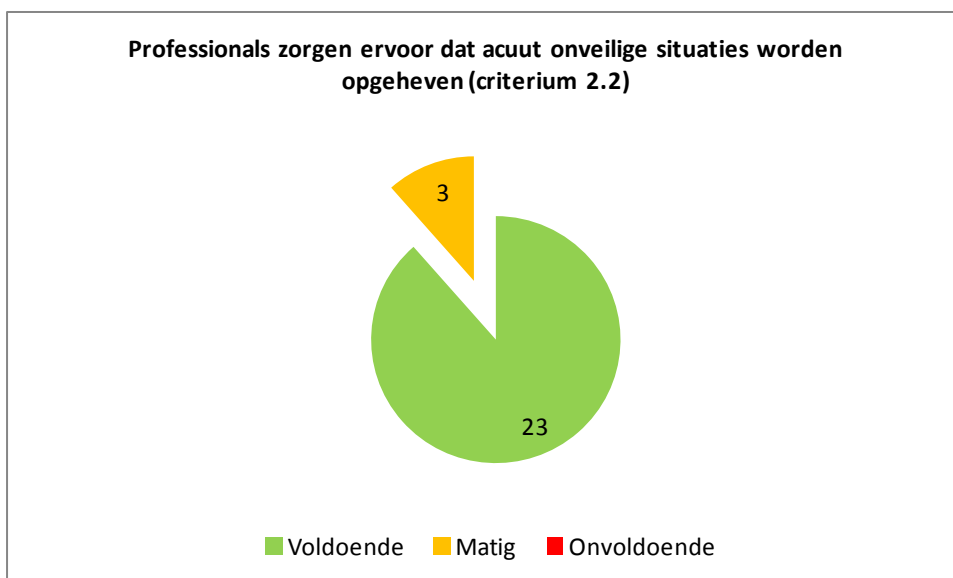
De Veilig Thuis organisaties staan voor een enorme uitdaging en hebben een belangrijke taak: "Veilig Thuis is er voor iedereen, jong en oud, die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning, ook aan professionals. Veilig Thuis biedt de helpende hand, doorbreekt onveilige situaties en zet mensen in beweging. Veilig

Thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben. Mét of zonder elkaar.”³

Om deze taak uit te kunnen voeren is het noodzakelijk dat alle randvoorwaarden aanwezig zijn. Dit betreffen randvoorwaarden op strategisch niveau (richting), tactisch niveau (inrichting) en operationeel niveau (uitvoering). Aangezien alle Veilig Thuis organisaties nog volop in ontwikkeling zijn blijkt dit een forse opgave. Aan de hand van de resultaten van het uitgevoerde toezicht beoordelen de inspecties een deel van de Veilig Thuis organisaties dan ook als kwetsbaar. Gebleken is dat het management, maar met name ook de medewerkers van Veilig Thuis het afgelopen jaar veel werk verzet hebben. In relatief korte tijd zijn 26 nieuwe organisaties ingericht, die veelal te kampen hebben met beperkte financiële middelen en een werkveld dat door de decentralisaties in ontwikkeling en fors in beweging is. Onder deze moeilijke omstandigheden worden de taken van Veilig Thuis uitgevoerd.

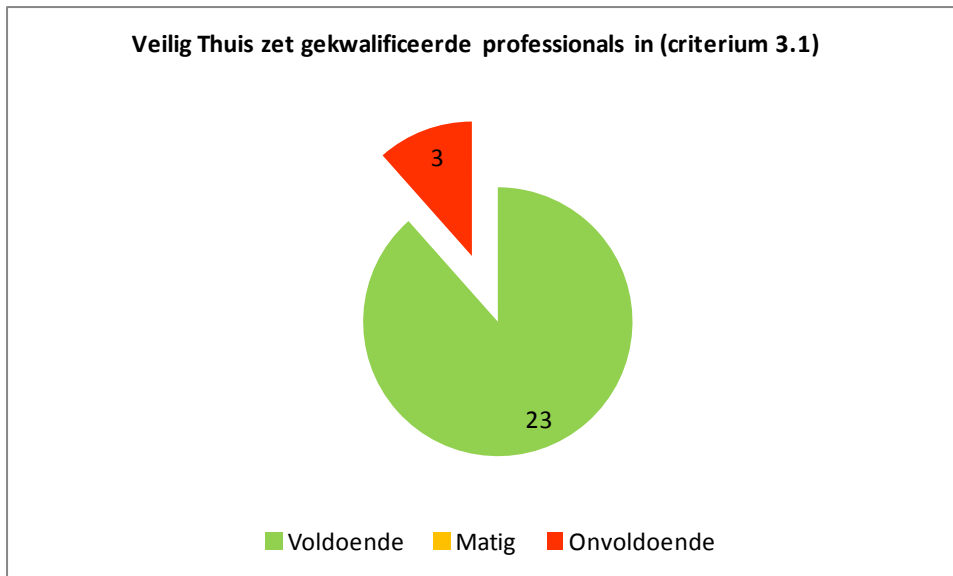
Wat gaat goed?

Op drie criteria uit het toetsingskader scoren de Veilig Thuis organisaties overwegend positief. In onderstaande figuren wordt dit schematisch weergegeven.

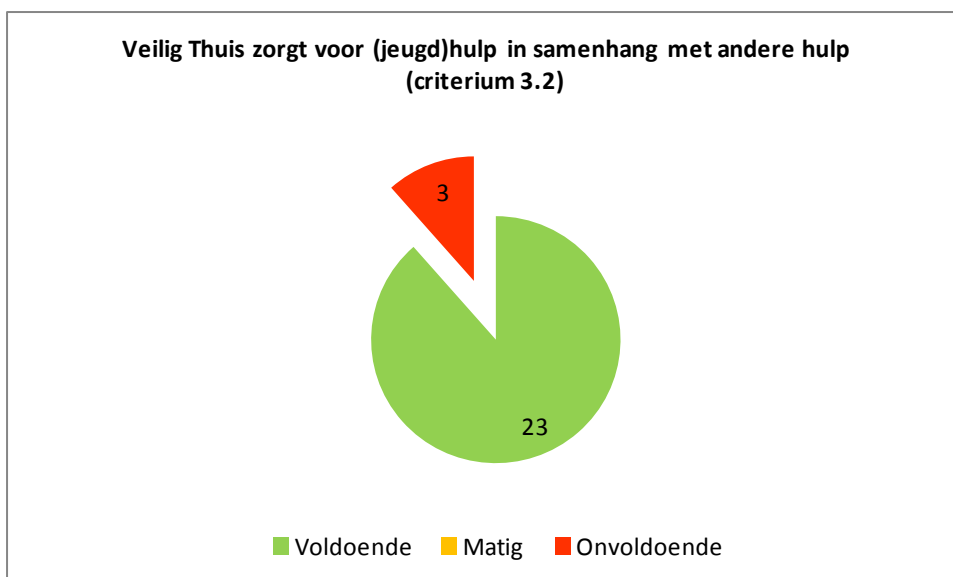

De Veilig Thuis organisaties zijn over het algemeen goed in staat om acuut onveilige situaties in kaart te brengen en direct op te heffen. In de praktijk betekent dit dat medewerkers bij acute onveiligheid actief optreden en multidisciplinair bepalen hoe te handelen. De zogenoemde “bloeden spoedzaken” worden bij alle Veilig Thuis organisaties direct opgepakt. De medewerkers van Veilig Thuis zijn voldoende toegerust om met acuut onveilige situaties om te kunnen gaan.

³ www.vooreenveiligthuis.nl

Een tweede positieve conclusie is dat bij vrijwel alle Veilig Thuis organisaties professionals werken die goed gekwalificeerd zijn voor hun taken. De medewerkers zijn aantoonbaar geschoold voor de functie die zij uitoefenen en Veilig Thuis biedt medewerkers de mogelijkheid om hun kennis en vaardigheden actueel te houden.

Een derde positieve conclusie is dat Veilig Thuis zich inspant en een aanzet geeft om hulp te bieden in samenhang met het lokale veld. De mate waarin deze samenhang al tot stand is gebracht verschilt wel over de verschillende locaties en gebieden. Veilig Thuis heeft samenwerkingsafspraken met ketenpartners vastgelegd of is daar volop mee bezig. Ook stelt Veilig Thuis haar medewerkers in staat om samen te werken met ketenpartners.

Naast deze drie algemene positieve conclusies zien de inspecties bij de verschillende Veilig Thuis organisaties inspirerende werkwijzen en goede voorbeelden die van meerwaarde kunnen zijn voor

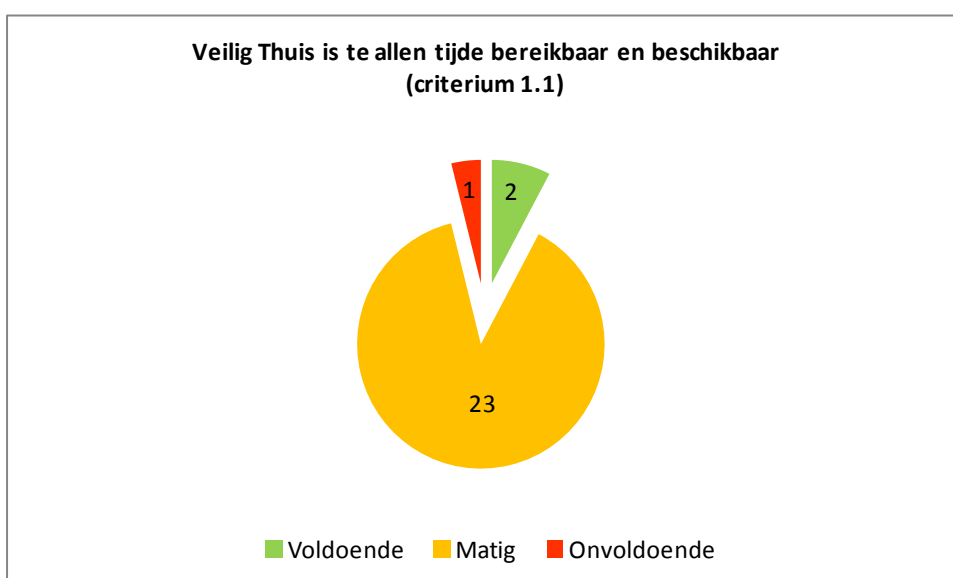
de overige Veilig Thuis organisaties. Deze zogenaamde 'good practices' zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

Wat moet beter?

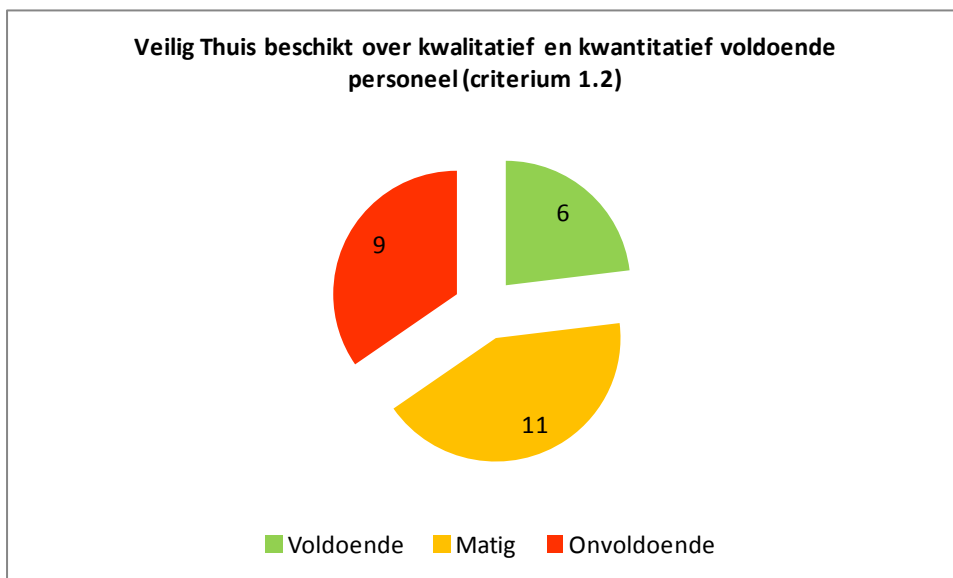
Naast de positieve conclusies constateerden de inspecties dat een groot deel van de Veilig Thuis organisaties zich moet verbeteren op de onderstaande vier criteria uit het toetsingskader.

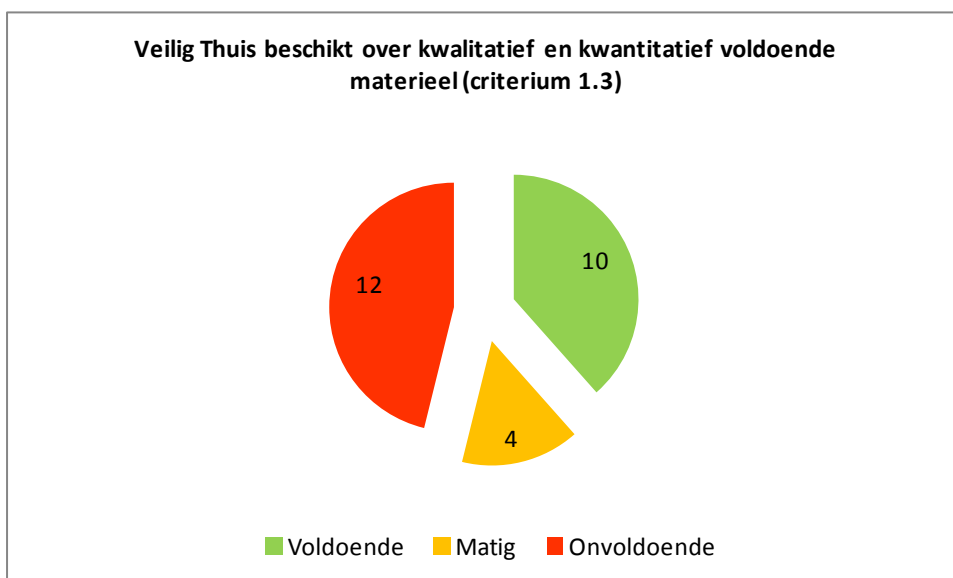
Als meest urgent verbeterpunt moet twee derde van de organisaties van Veilig Thuis (69%) verbeteren in het goed zicht houden op de veiligheid van alle leden van gezinnen en huishoudens, met name van gezinnen en huishoudens die op de wachtlijsten staan.

Een tweede verbeterpunt betreft de bereikbaarheid en beschikbaarheid van Veilig Thuis. Hoewel de Veilig Thuis organisaties allemaal 24/7 telefonisch bereikbaar zijn, is bij het merendeel van de organisaties de inzetbaarheid van Veilig Thuis medewerkers in het algemeen en van vertrouwensartsen in het bijzonder nog niet 24/7 georganiseerd, waardoor vrijwel alle Veilig Thuis organisaties matig of onvoldoende scores op dit criterium.

Een volgend verbeterpunt betreft de hoeveelheid en het type personeel. Een meerderheid van de Veilig Thuis organisaties beschikte ten tijde van het toezicht niet over voldoende personeel om alle taken (binnen de wettelijke termijnen) uit te voeren.

Het vierde en laatste verbeterpunt betreft kwalitatief en kwantitatief voldoende materieel. Ten tijde van het toezicht beschikte het merendeel van de Veilig Thuis organisatie nog niet over één

registratiesysteem dat het werkproces ondersteunt. Ook was geen procedure beschikbaar voor het opvragen van informatie bij andere vestigingen van Veilig Thuis. Inmiddels zijn landelijke richtlijnen ontwikkeld en hebben alle Veilig Thuis organisaties een registratiesysteem aangeschaft, zodat deze knelpunten naar verwachting in het eerste kwartaal van 2016 bij alle organisaties zijn opgelost.

Vervolg

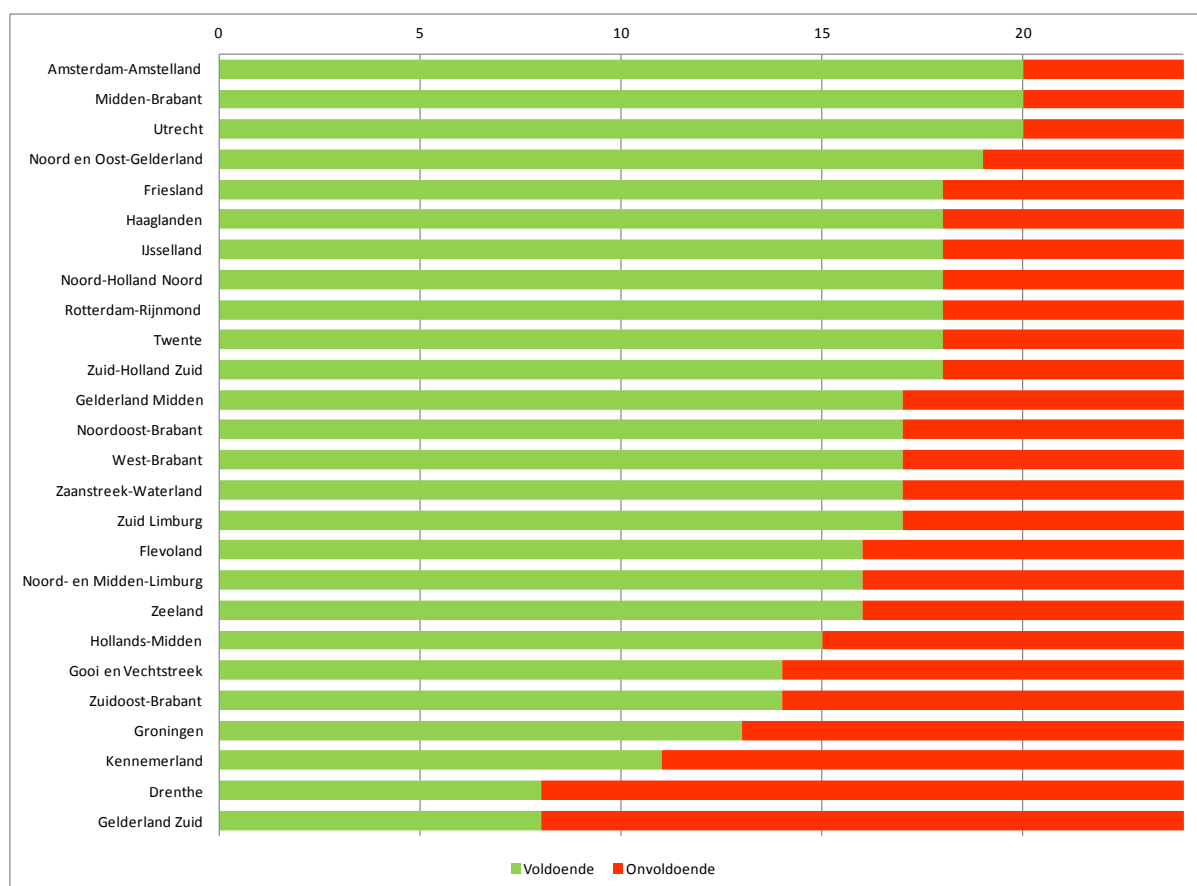
De inspecties hebben inmiddels verbetermaatregelen en verbeterplannen ontvangen waaruit blijkt dat er bij alle Veilig Thuis organisaties hard gewerkt wordt om in de eerste helft van 2016 aan alle criteria en verwachtingen uit het toetsingskader Stap 1 te voldoen.

In 2016 voeren de inspecties hertoetsen uit bij de zeven Veilig Thuis organisaties die het minst goed scoorden. Daarnaast starten de inspecties met Stap 2 van het toezicht, dat zich richt op het inzetten van vervolgotrajecten en het uitvoeren van onderzoek door Veilig Thuis naar aanleiding van een melding. De inspecties stellen in samenspraak met relevante commissie(s) van de VNG en met de bestuurders van het netwerk Veilig Thuis een toetsingskader op voor Stap 2 dat voorafgaand aan het toezicht openbaar gemaakt wordt.

2 Bevindingen

Figuur vestigingen (N=26) gerangschikt naar score op verwachtingen (24)

De Veilig Thuis organisaties zijn in de onderstaande tabel gerangschikt op volgorde van het aantal verwachtingen dat zij positief gescoord hebben. Bij een gelijk aantal positieve verwachtingen is gerangschikt op alfabetische volgorde.

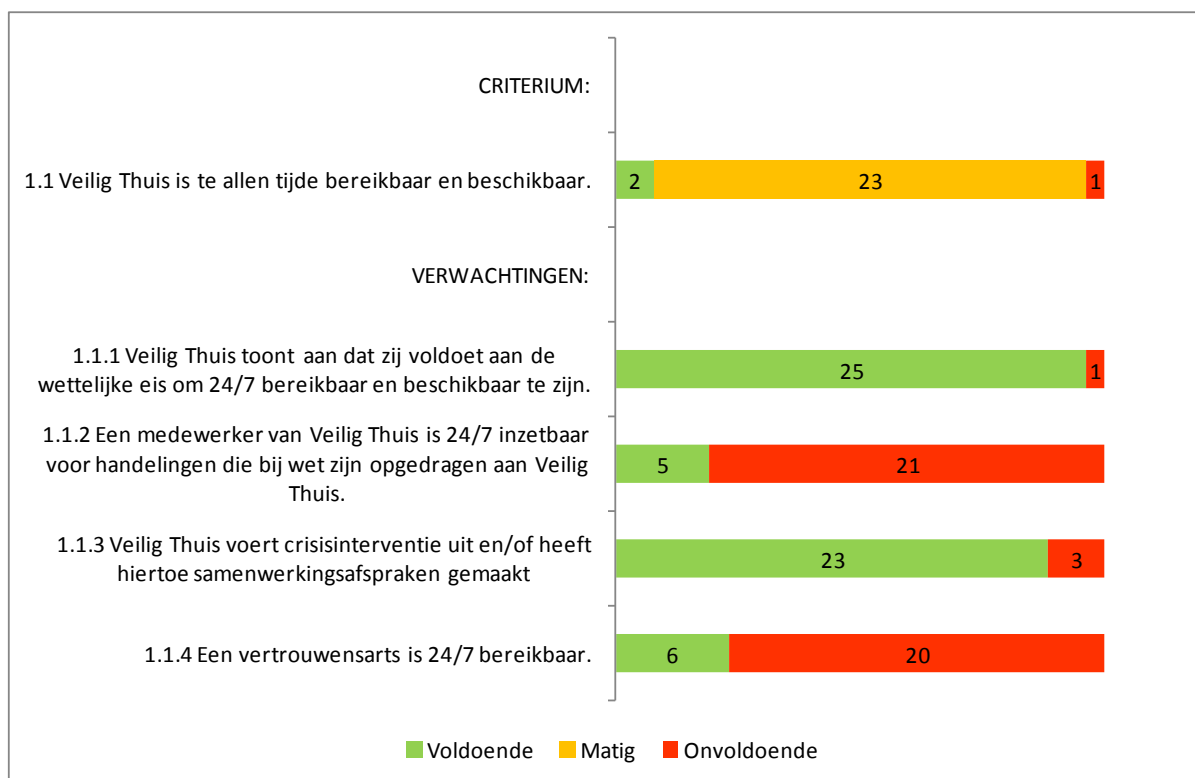

In de hierna volgende paragrafen wordt schematisch weergegeven hoeveel van de Veilig Thuis organisaties voldoende, matig of onvoldoende scores op criteriumniveau. Ieder criterium bestaat uit een aantal verwachtingen waarop de Veilig Thuis organisaties voldoende of onvoldoende scores. De wijze waarop de inspecties van de score op verwachtingniveau tot het oordeel op criteriumniveau zijn gekomen wordt nader toegelicht in de onderzoeksopzet in bijlage 3.

2.1 Randvoorwaarden

De inspecties verwachten dat Veilig Thuis voldoet aan de (wettelijke) randvoorwaarden om een verantwoorde uitvoering van zijn taken te kunnen realiseren.

Oordeel

Onderbouwing

Ad 1.1.1, 1.1.2 en 1.1.3

Een belangrijk punt dat nog aandacht behoeft is de beschikbaarheid van Veilig Thuis buiten kantoor tijden. Bij alle Veilig Thuis organisaties wordt dag en nacht de telefoon opgenomen. Het merendeel van de organisaties heeft deze taak buiten kantoor tijden echter belegd bij een crisisdienst van een ketenpartner. Bij deze Veilig Thuis organisaties (80 procent) is buiten kantoor tijden geen medewerker van Veilig Thuis inzetbaar voor de niet overdraagbare, bij wet aan Veilig Thuis opgedragen handelingen. Met name het verwerken van persoonsgegevens zonder de betrokkenen daarvan direct in kennis te stellen is expliciet voorbehouden aan Veilig Thuis. Alleen bij Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland, IJsselland, Twente, Utrecht en Zeeland is 24/7 een medewerker van Veilig Thuis inzetbaar.

Ad 1.1.4

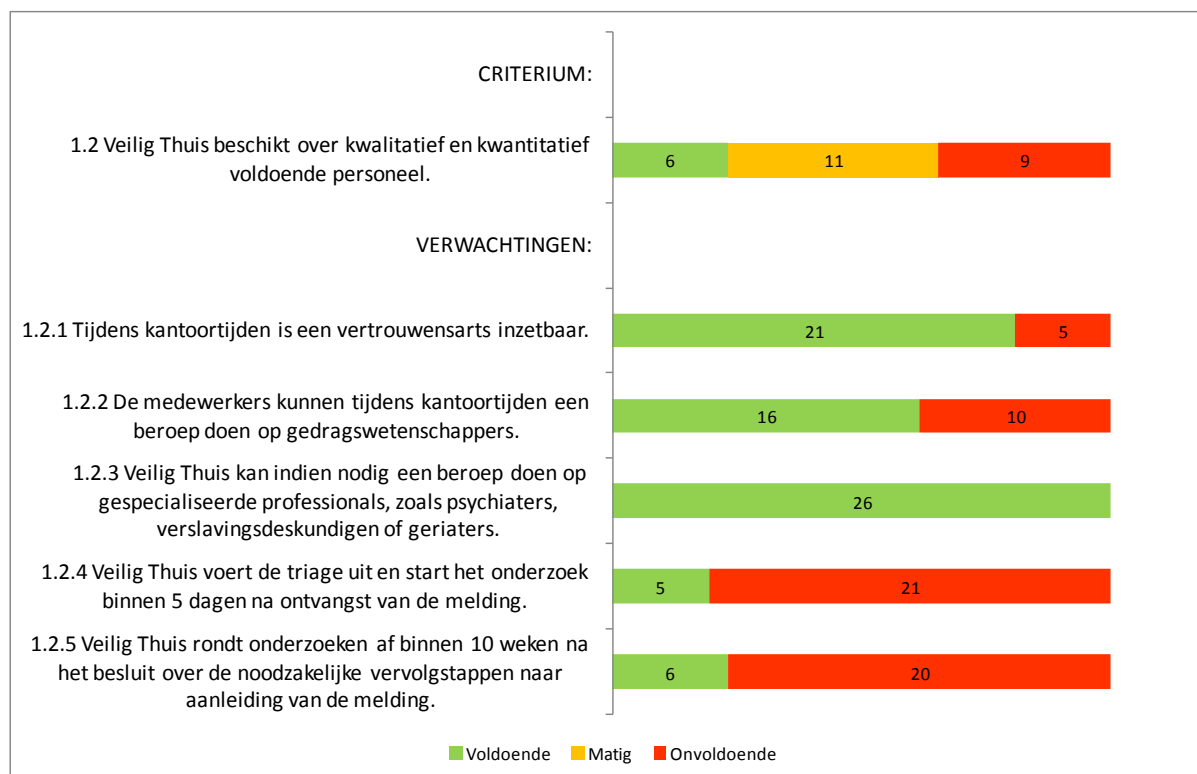
Ook is de expertise van vertrouwensartsen nog niet 24/7 inzetbaar, uitgezonderd bij Veilig Thuis Utrecht, Haaglanden, Zeeland en bij de drie organisaties van Veilig Thuis in Gelderland. Waarmee slechts 23 procent van de Veilig Thuis organisaties de 24/7 bereikbaarheid van medische expertise volledig op orde heeft.

Vertrouwensartsen vervullen een cruciale rol binnen Veilig Thuis. Het voormalige AMK, nu onderdeel van Veilig Thuis, is ooit begonnen als het Bureau Vertrouwensartsen. In de loop der jaren zijn diverse andere disciplines betrokken bij de aanpak van kindermishandeling en bij de advisering van professionals hoe met het ingewikkelde probleem van geweld in afhankelijkheidsrelaties (huiselijk geweld) om te gaan. Gezien de taken van de vertrouwensartsen, zeker na de uitbreiding met het onderdeel geweld in afhankelijkheidsrelaties tussen volwassenen, is het belangrijk dat de expertise van vertrouwensartsen 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar is voor Veilig Thuis organisaties en professionals in het veld. Geweld in afhankelijkheidsrelaties treedt nu eenmaal vaak op in de avond en het weekend. Kinderen en volwassenen die het slachtoffer zijn van geweld in een afhankelijkheidsrelatie hebben ook in de avond en het weekend recht op een goede, snelle en deskundige behandeling van hun zaak. De deskundigheid van de vertrouwensartsen is gezien hun beroepsprofiel en de in het handelingsprotocol beschreven taken ook in de nacht en gedurende het weekend essentieel.

De inspecties zijn blij met de goede samenwerking van veel Veilig Thuis organisaties met forensisch artsen, ziekenhuizen en speciale centra zoals het Landelijk Expertisecentrum Kindermishandeling. Deze samenwerking geeft een meerwaarde aan het werk van Veilig Thuis. De door deze partners ingebrachte expertise is complementair aan de expertise en taken van de vertrouwensarts, zoals beschreven in het beroepsprofiel en in het handelingsprotocol. De verschillende expertises zijn gezien de complexiteit en verschillende taakvelden en achtergronden zeker niet uitwisselbaar, noch de ene, noch de andere kant op.

De wijze waarop de 24/7 bereikbaarheid van vertrouwensartsen georganiseerd wordt kan verschillend ingevuld worden. Per organisatie of in een regionaal, provinciaal, landelijk of andersoortig samenwerkingsverband. Dat is aan de Veilig Thuis organisaties en de gemeenten om samen vorm te geven. De inspecties zijn op de hoogte van het huidige overleg in het veld om tot regionale of landelijke afspraken te komen. De inspecties verwachten dat de gezamenlijke Veilig Thuis organisaties op korte termijn met een in de praktijk werkbare uitwerking van deze afspraken komen.

Oordeel

Onderbouwing

Ad 1.2.1, 1.2.2 en 1.2.3

Minder dan een kwart van de Veilig Thuis organisaties beschikte ten tijde van het toezicht in 2015 over zowel kwalitatief als kwantitatief voldoende personeel. Dit zijn Veilig Thuis Friesland, Gelderland Midden, Noord- en Midden Limburg, Midden-Brabant, Zuid-Holland Zuid en Zuidoost-Brabant.

Bij alle Veilig Thuis organisaties zijn één of meerdere vertrouwensartsen inzetbaar. Ook beschikken vrijwel alle Veilig Thuis organisaties over de mogelijkheid om een beroep te doen op een gedragswetenschapper. De mate waarin deze disciplines inzetbaar zijn verschilt echter in hoge mate en is niet overal toereikend. Een aantal organisaties van Veilig Thuis is dusdanig klein, dat zij hierdoor extra kwetsbaar zijn. Deze organisaties beschikken veelal over slechts één vertrouwensarts en één gedragswetenschapper, voor een beperkt aantal uren. Indien sprake is van complexe casuïstiek moet volgens het handelingsprotocol multidisciplinair overleg plaatsvinden. Voor de inzet van de vertrouwensarts zijn specifieke criteria opgesteld in het handelingsprotocol. Dit geldt niet voor de inzet van de gedragswetenschapper. De inspecties verwachten dat de Veilig Thuis organisaties de inzet van de gedragswetenschapper zelf nader uitwerken en conform deze criteria handelen.

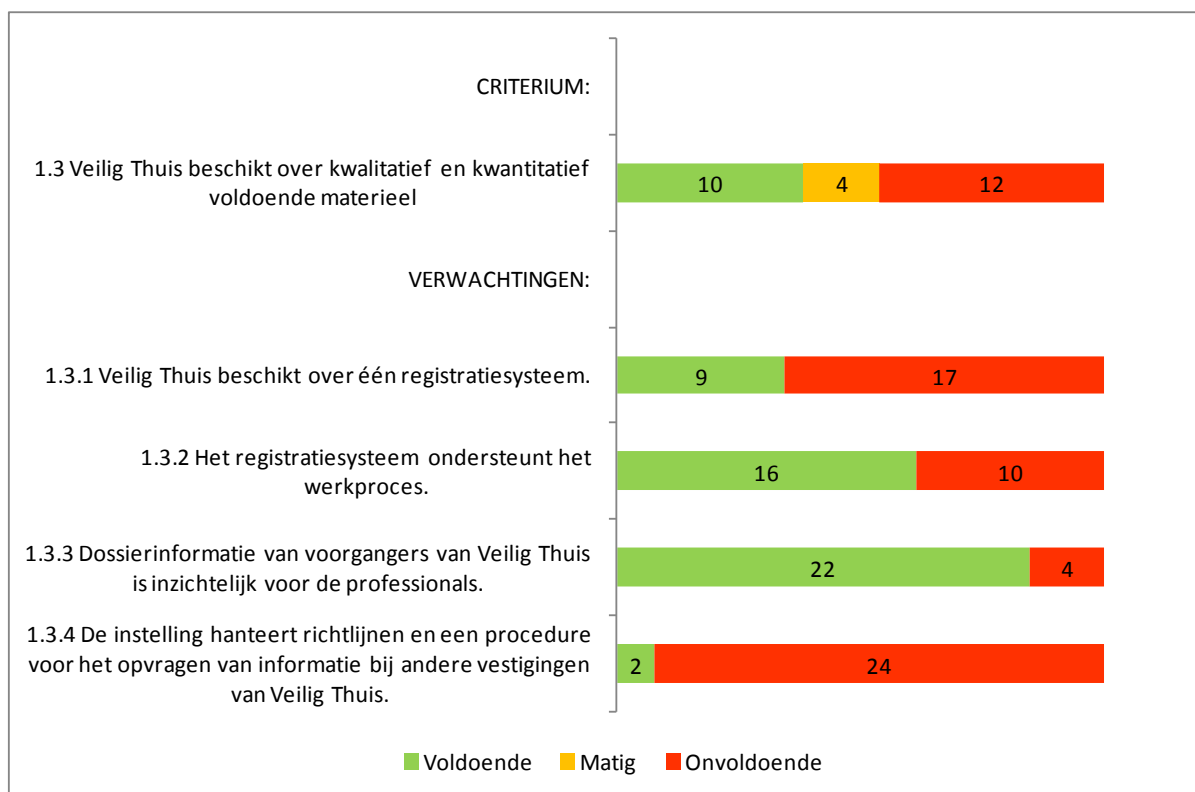
Ad 1.2.4 en 1.2.5

Bij 80 procent van de Veilig Thuis organisaties lukt het niet om binnen vijf dagen na ontvangst van de melding de triage⁴ uit te voeren én te starten met het onderzoek. Daarnaast rondt het merendeel van de Veilig Thuis organisaties onderzoeken niet binnen de gestelde termijn af. De inspecties doen geen uitspraken over de benodigde formatie in relatie tot de uit te voeren taken. Wel constateren de inspecties dat de gemeenten en/of Veilig Thuis organisaties zeer uiteenlopende keuzes maken ten aanzien van het triageren van meldingen en de wijze waarop meldingen in behandeling worden genomen en het al dan niet uitvoeren van niet-wettelijke taken. Dit heeft een grote invloed op de benodigde formatie. Ook speelt een belangrijke rol wat de (on)mogelijkheden zijn van het lokale veld.

De sterke, niet door alle organisaties vooraf ingeschatte, toename van het aantal meldingen in relatie tot het aantal medewerkers en het zich eigen maken van een nieuwe werkwijze in een nieuwe organisatie, leidde bij een groot deel van de Veilig Thuis organisaties (58 procent) tot het ontstaan van wachtlijsten voor zaken die niet als acuut (crisis) worden beoordeeld. De Veilig Thuis organisaties geven als reden voor het ontstaan van deze wachtlijsten dat de vaste formatie van het merendeel van de Veilig Thuis organisaties in 2015 te krap was. Een deel van de organisaties kon in de loop van 2015 in goed overleg met de gemeenten extra personeel inzetten of andere maatregelen nemen om te voorkomen dat de wachtlijsten verder op zouden lopen. Bij een ander deel van de organisaties lukte het echter niet hierover snel overeenstemming met de betrokken gemeenten te bereiken. Soms omdat de organisaties niet slaagden het belang hiervan voor het voetlicht te brengen, soms ook omdat samenwerkende gemeenten het niet eens werden over de noodzaak of simpelweg aangaven geen budget te hebben voor extra personeel voor Veilig Thuis. De inspecties beoordelen het bestaan van structurele wachtlijsten bij Veilig Thuis als onaanvaardbaar.

⁴ Op basis van de inhoud van de melding en op basis van een risicotaxatie neemt Veilig Thuis een besluit over de noodzakelijke vervolgstappen naar aanleiding van de melding.

Oordeel

Onderbouwing

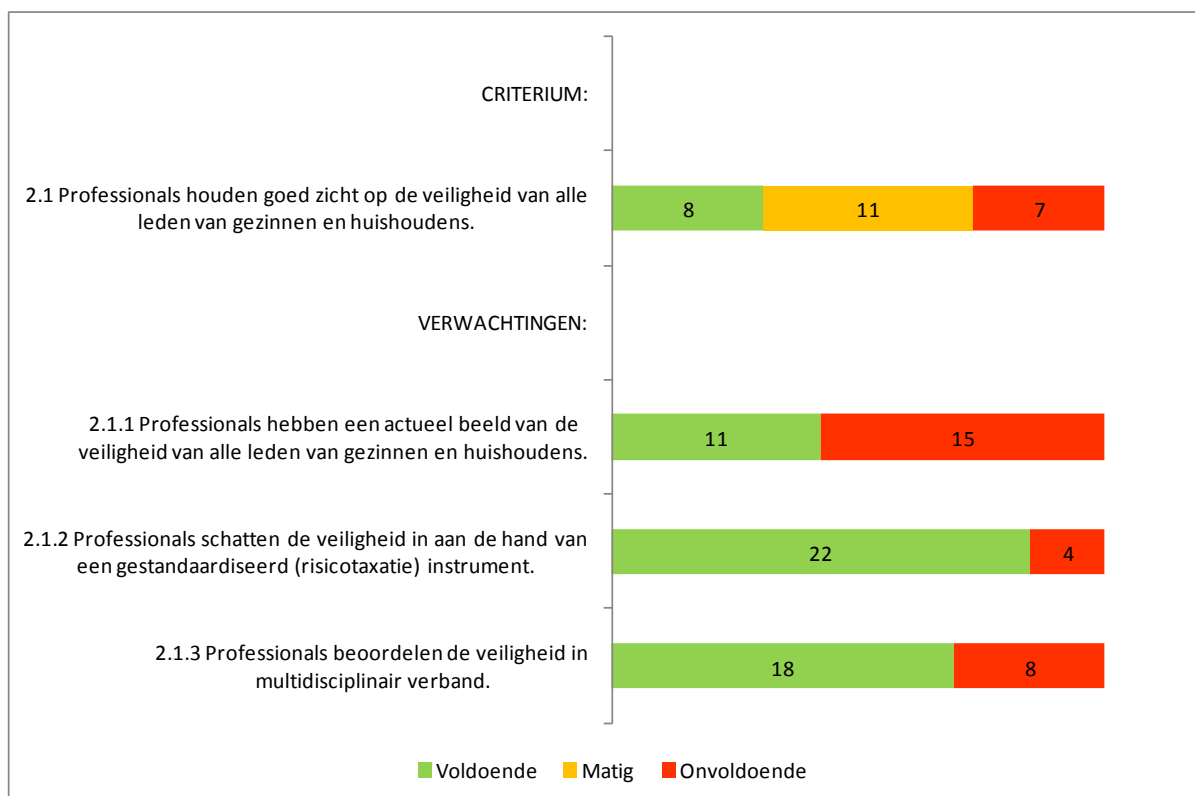
Ad 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3 en 1.3.4

Vrijwel alle Veilig Thuis organisaties zijn op 1 januari 2015 van start gegaan met het werken in de verschillende registratiesystemen van de voorgangers van Veilig Thuis. Alleen Veilig Thuis Brabant West en Gooi en Vechtstreek beschikten sinds 1 januari 2015 over één registratiesysteem. Tijdens het toezicht van de inspecties in het najaar van 2015 gebruikte ruim tweederde van de organisaties nog meerdere (twee tot vier) registratiesystemen, waartoe veelal niet alle medewerkers toegang hadden. Oorzaken hiervoor lagen in het grote aanbod van verschillende registratiesystemen, vertraging bij de ontwikkeling en onenigheid tussen moederorganisaties over de (verdeling van de) kosten. In het najaar van 2015 hebben alle Veilig Thuis organisaties een keuze gemaakt voor één registratiesysteem dat het werkproces ondersteunt. Ook zorgen zij dat dossierinformatie van voorgangers inzichtelijk blijft en wordt inmiddels de laatste hand gelegd aan richtlijnen voor het zo nodig opvragen van informatie bij andere organisaties van Veilig Thuis. De inspecties nemen dan ook aan dat alle Veilig Thuis organisaties begin 2016 volledig voldoen aan criterium 1.3.

2.2 Veiligheid

De inspecties verwachten dat alle leden van gezinnen en huishoudens die in contact komen met Veilig Thuis beschermd worden tegen gevaren die hun veiligheid of ontwikkeling bedreigen.

Oordeel

Onderbouwing

Ad 2.1.1

Over het algemeen hebben de inspecties geconstateerd dat de Veilig Thuis organisaties goed zicht hebben op de veiligheid bij zaken die zij oppakken. Dat slechts een derde van de Veilig Thuis organisaties positief scoort op dit criterium heeft met name te maken met het bestaan van wachtlijsten. Veilig Thuis heeft geen actueel beeld van zaken die na de triage wachten op de start van het onderzoek of doorgeleiding naar het lokale veld. Veilig Thuis heeft in de tijd dat een zaak op een wachtlijst staat meestal geen contact met de melder en vaak ook geen afspraken met het lokale veld over het zicht houden op de zaak. Ook is het niet standaard georganiseerd bij alle Veilig Thuis organisaties dat de zaken die op de wachtlijst staan periodiek en systematisch beoordeeld worden. Dit terwijl tijdens het inspectieonderzoek bleek dat bij een aantal Veilig Thuis organisaties zaken op de wachtlijst staan die als ernstig en urgent beoordeeld zijn (prioriteit hoog). Niet dusdanig urgent dat zij als crisismelding direct opgepakt worden, maar wel zo dat een behandeling volgens de Veilig Thuismedewerkers binnen enkele dagen nodig zou zijn. Naast de

wachtlijsten, hebben medewerkers bij enkele Veilig Thuis organisaties een hoge caseload en zijn de doorlooptijden voor onderzoeken (te) lang, waardoor Veilig Thuis niet in staat is zicht te houden op de veiligheid van alle bij Veilig Thuis gemelde gezinnen en huishoudens.

Na constatering van deze situatie moesten deze Veilig Thuis organisaties van de inspecties op korte termijn met een verbeterplan komen. De inspecties zullen ook in 2016 nauw blijven volgen of voldoende maatregelen worden genomen om de wachtljstproblematiek op te heffen en daarmee onveilige situaties voor huishoudens, gezinnen en kinderen te doorbreken.

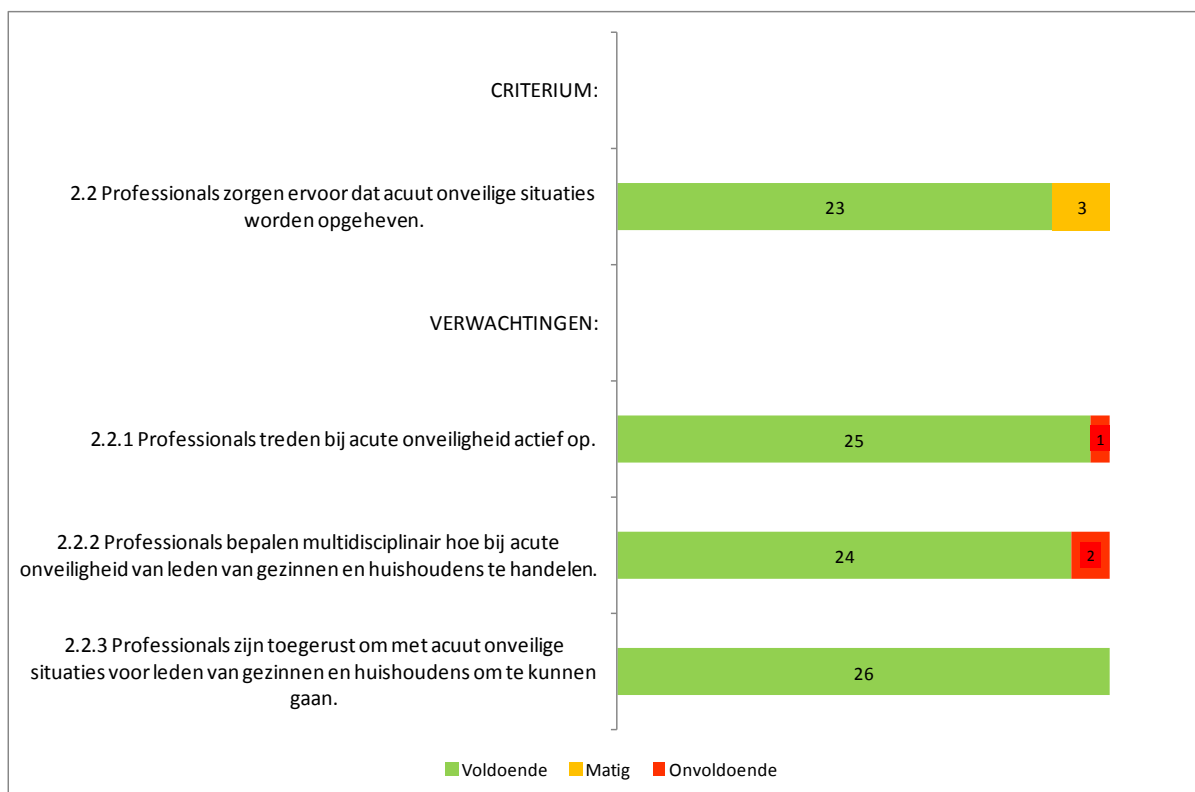
Ad 2.1.2

Een grote meerderheid van de Veilig Thuis organisaties (85 procent) schat de veiligheid in aan de hand van een gestandaardiseerd (risicotaxatie)instrument. Veel organisaties werken met het landelijk ontwikkelde triage-instrument, dat veelal is, of wordt, ingebouwd in het nieuwe registratiesysteem. Aandachtspunt hierbij is dat nog niet alle Veilig Thuis medewerkers geschoold zijn in de toepassing van dit instrument.

Ad 2.1.3

Bij ongeveer een derde van de Veilig Thuis organisaties wordt de veiligheid niet standaard multidisciplinair beoordeeld bij complexe casuïstiek. Deels is een verklaring hiervoor gelegen in een te krappe beschikbaarheid van vertrouwensartsen en/of gedragswetenschappers. Voor een deel is dit ook te verklaren doordat de werkprocessen op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld nog niet eenduidig zijn, waardoor medewerkers niet helder hebben in welke gevallen een multidisciplinaire beoordeling van de veiligheid nodig is.

Oordeel

Onderbouwing

Ad 2.2.1

Het handelen bij acuut onveilige situaties is een sterk punt bij alle Veilig Thuis organisaties. Dit geldt zowel voor het handelen bij kindermishandeling als bij huiselijk geweld. Bij een acute melding wordt altijd direct gehandeld, ondanks een eventuele wachtlijst voor minder spoedeisende zaken. Dit handelen gebeurt ofwel door een medewerker van Veilig Thuis of door een ketenpartner waarmee Veilig Thuis samenwerkingsafspraken heeft gemaakt.

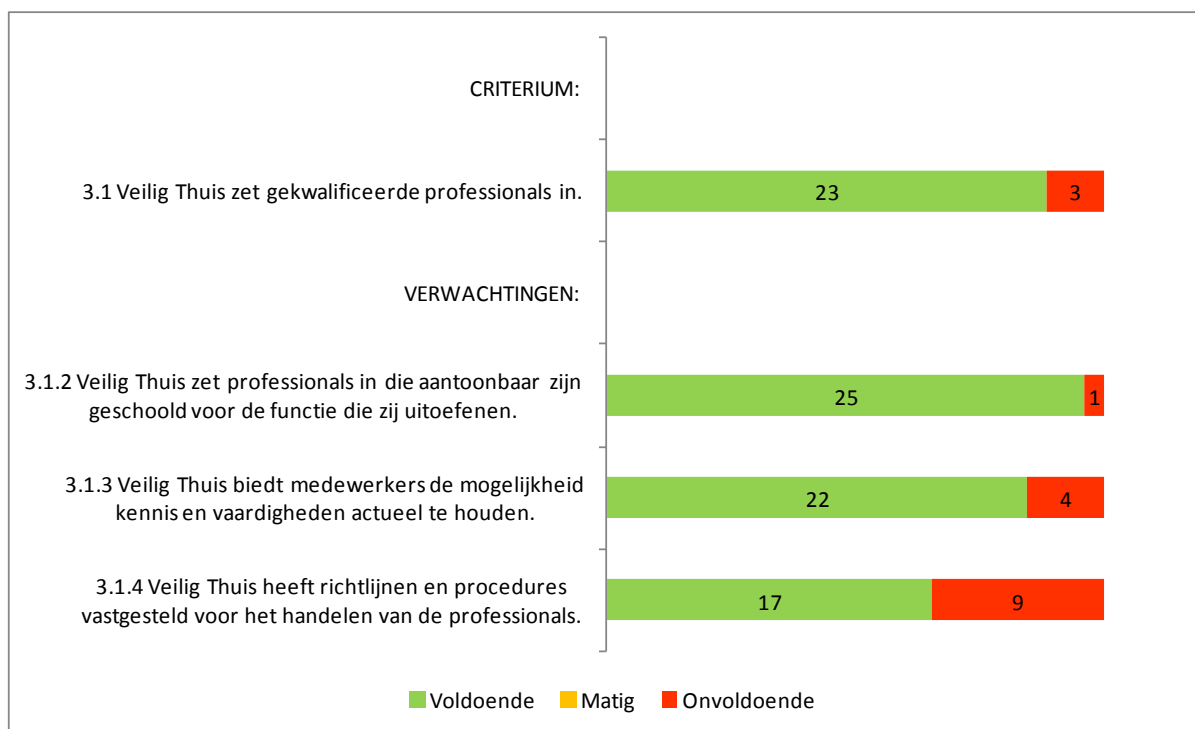
Ad 2.2.2 en 2.2.3

Bij acute onveiligheid stelt Veilig Thuis direct een plan van aanpak op in overleg met de vertrouwensarts, gedragswetenschapper, werkbegeleider of teamleider. Alle medewerkers van Veilig Thuis zijn voldoende toegerust om met acuut onveilige situaties om te kunnen gaan.

2.3 Organisatie

De inspecties verwachten dat Veilig Thuis voorziet in de voorwaarden om een verantwoorde uitvoering van zijn taken te kunnen realiseren.

Oordeel

Onderbouwing

Ad 3.1.2 en 3.1.3

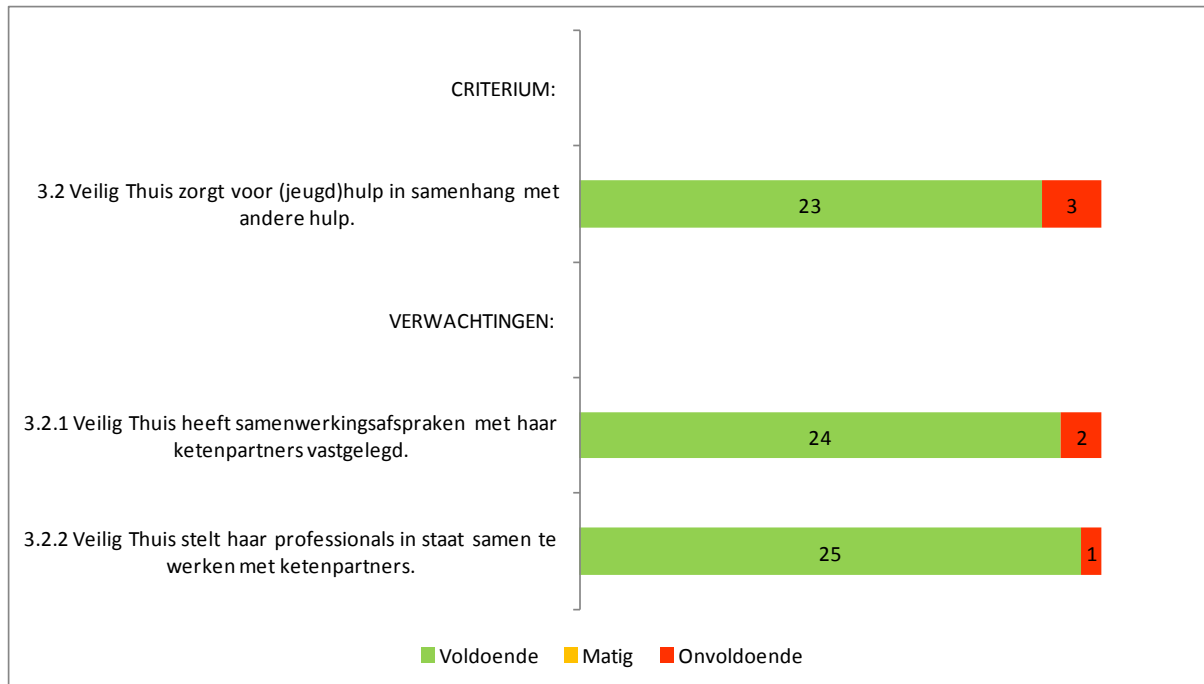
Vrijwel alle Veilig Thuis organisaties beschikken over gekwalificeerde professionals. Medewerkers van Veilig Thuis zijn aantoonbaar geschoold voor hun functie. Over het algemeen zijn de medewerkers zeer ervaren en beschikken zij over specialistische kennis op het gebied van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. Vrijwel alle medewerkers zijn geregistreerd of zijn hier mee bezig.

Veilig Thuis organisaties bieden hun medewerkers een scholingsprogramma om hun kennis te verbreden en actueel te houden. Aandachtspunt hierbij is dat nog niet alle organisaties integraal werken op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld. Verdere deskundigheidsbevordering is belangrijk, met name op het gebied van huiselijk geweld voor 'oud jeugdzorg' medewerkers en op het gebied van kindermishandeling voor medewerkers die voorheen op het terrein van huiselijk geweld werkten. Ook is voor vrijwel alle medewerkers extra scholing nodig op het gebied van ouderenmishandeling. Dit is een relatief nieuw aandachtsgedebied voor Veilig Thuis, waarbij de kennisontwikkeling over signalering en aanpak nog volop in ontwikkeling is.

Ad 3.1.4

Alle Veilig Thuis organisaties werken conform het protocol van handelen dat door de VNG is ontwikkeld. Tweederde van de organisaties heeft dit protocol verder uitgewerkt in richtlijnen en werkprocessen voor de medewerkers. Bij een derde van de Veilig Thuis organisatie behoeft dit nog nadere aandacht.

Oordeel

Onderbouwing

Ad 3.2.1 en 3.2.2

Voor alle Veilig Thuis organisaties geldt dat zij een cruciale rol spelen in de aanpak van kindermishandeling, huiselijk geweld en ouderenmishandeling in hun regio. Een intensieve samenwerking met ketenpartners is noodzakelijk om deze taken goed uit te kunnen voeren. Sinds 1 januari 2015 is de zorgstructuur in de gemeenten volop in beweging en in ontwikkeling. Tussen de gemeenten in het gebied van een Veilig Thuis organisatie kunnen deze ontwikkelingen grote onderlinge verschillen vertonen. Dit maakt dat het voor Veilig Thuis een grote uitdaging is geweest en nog steeds is om vorm te geven aan de samenwerking met het lokale veld in de verschillende gemeenten die de organisaties bedienen.

Uit het toezicht van de inspecties is gebleken dat alle Veilig Thuis organisaties grote waarde hechten aan de samenwerking met hun ketenpartners. Veilig Thuis organisaties hebben over het algemeen flink geïnvesteerd in de contacten met het lokale veld, zoals met wijkteams, CJG's, scholen, politie en hulpverleningsinstanties en veelal zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. Door de VNG is inmiddels een model voor de samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis, Politie en OM

ontwikkeld. De Veilig Thuis organisaties geven op regionaal niveau een nadere invulling aan deze afspraken.

Uitgangspunt in het protocol van handelen is dat Veilig Thuis waar mogelijk de verantwoordelijkheid voor vervolgstappen direct doorzet naar het lokale veld of een reeds bij het gezin of de jeugdige betrokken instelling. Om de verantwoordelijkheid over meldingen door te kunnen zetten, is het van groot belang dat Veilig Thuis de inhoud van meldingen goed kan beoordelen, goede samenwerkingsafspraken met het lokale veld heeft en daarnaast voldoende zicht heeft op de beschikbaarheid, de kwaliteit en mogelijkheden van hulpverleners in dit lokale veld. Bovendien moeten burgers en het lokale veld goed op de hoogte zijn van de taken en werkwijze van Veilig Thuis. Dit is een proces dat de komende tijd nog veel aandacht nodig zal hebben.

3 Good practices

De inspecties constateren dat vrijwel alle Veilig Thuis organisaties hun taken op een of meerdere punten dusdanig weloverwogen en kwalitatief sterk uitvoeren, dat de inspecties deze werkwijzen als 'good practices' bestempelen. In dit hoofdstuk worden good practices, die nog niet in hoofdstuk 2 genoemd zijn, per thema vermeld. De inspecties verwachten dat de Veilig Thuis organisaties good practices op landelijk niveau zullen uitwisselen en elkaar waar mogelijk zullen bevragen en ondersteunen om tot een optimale werkwijze te komen.

3.1 Randvoorwaarden

- Veilig Thuis Friesland, Veilig Thuis Twente, Veilig Thuis IJsselland en Veilig Thuis Flevoland hebben een specifieke crisisdienst/een specifiek crisisteam ingericht waardoor de expertise ten aanzien van het doorbreken van acuut onveilige situaties gebundeld is.
- Veilig Thuis Zuid- Limburg heeft een vertrouwensarts aangenomen die voor een deel van de tijd forensisch arts bij de GGD Zuid-Limburg is. Hierdoor is de forensische expertise intern beschikbaar voor Veilig Thuis en ontstaat een verbinding met de Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Jeugdgezondheidszorg.
- Bij Veilig Thuis Twente en Veilig Thuis Zuidoost-Brabant is een gedragswetenschapper inzetbaar die specifieke kennis heeft over mishandeling van volwassenen/ouderen.
- Veilig Thuis Haaglanden zet werkbegeleiders in. Deze werkbegeleiders houden zich, naast de vertrouwensartsen en gedragswetenschappers, bezig met het begeleiden van medewerkers bij casuïstiek (tijdens onderzoek), het coachen van medewerkers en het organiseren en voorzitten van de multidisciplinaire overleggen waardoor een vaste structuur wordt aangehouden.
- Veilig Thuis West-Brabant heeft zich ontwikkeld tot een daadwerkelijk geïntegreerd advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanaf 01-01-2015 zijn het voormalige AMK en SHG samen opgegaan in één zelfstandige stichting Veilig Thuis. De werkprocessen en het beleid zijn reeds vergaand ontwikkeld. Verder heeft Veilig Thuis West-Brabant een cluster proces- en casusregie aangesteld. Dit team verzorgt een regiefunctie in complexe en langlopende casussen. Zij richten zich onder andere op het in beeld brengen van de oorzaken van het geweld, de inzet van passende hulp gericht op herstel en behandeling gericht op veiligheid in het gezin. Ook hebben zij specifieke expertise in bijzondere vormen van geweld, zoals ouderenmishandeling en eergelateerd geweld.

- Veilig Thuis Zeeland neemt na afronding van een onderzoek in een verslag uitgebreide informatie van de informanten op die gefiatteerd is. Deze informatie gaat na afronding van het onderzoek naar het gezin.
- Veilig Thuis Flevoland doet een kwaliteitscontrole na ieder afgerond onderzoek: een inhoudelijk manager loopt de onderzoeken na op het handelen conform richtlijnen, de inhoudelijke afwegingen van medewerkers en de doorlooptijden.

3.2 Veiligheid

- Bij Veilig Thuis Haaglanden heeft het spreken met kinderen een centrale rol in onderzoeken. De gedragswetenschappers voeren deze gesprekken en zijn hierin speciaal getraind. Bovendien heeft Veilig Thuis Haaglanden visitekaartjes ontwikkeld specifiek voor kinderen en is er een mailaccount waarbij e-mail berichten van kinderen dagelijks worden beantwoord door een gedragswetenschapper.
- Veilig Thuis Brabant Noordoost heeft een specifieke werkwijze op het gebied van ouderenmishandeling. Sinds 2013 is in deze regio (bij het voormalig Steunpunt Huiselijk Geweld) een beleidsmedewerker aangesteld specifiek voor ouderenmishandeling. Een expertiseteam is opgericht en 1200 medewerkers in de thuis- en ouderenzorg uit de regio zijn getraind in het signaleren van ouderenmishandeling en het handelen volgens de meldcode.
- Veilig Thuis Zeeland heeft uitgebreide ervaring met het werken volgens de Signs of Safety methode. Dit heeft ondermeer geleid tot een specifieke aanpak bij huisverbod zaken. Een medewerker van Veilig Thuis Zeeland gaat in dergelijke zaken zo snel mogelijk praten met de kinderen van het gezin en zorgt dat de belangen van het kind voorop worden gesteld. Daarnaast wordt een netwerkberaad gepland. De instelling 'de Waag' is daarbij aanwezig om zo nodig therapie aan te bieden en eventueel wordt de reclassering betrokken. Door deze constructie is er voor het verstrijken van het tijdelijke huisverbod (na tien dagen) een plan van aanpak beschikbaar.
- Veilig Thuis Noord- en Oost Gelderland heeft een telefonisch meldpunt voor seksuele uitbuiting en (jeugd)prostitutie opgezet, met daarbij horend als hulpmiddel een signalenlijst ter herkenning van seksuele uitbuiting en (jeugd)prostitutie.
- Veilig Thuis Zuid-Limburg en Veilig Thuis Noord- en Midden Limburg hebben de samenwerkingsafspraken van het AMK meegenomen en voeren deze nog uit. Een goed voorbeeld is het protocol Risico-ouders van ongeboren en pasgeboren kinderen (juli 2010). Een ander voorbeeld betreft de betrokkenheid bij een asielzoekerscentrum (AZC) waardoor ook daar korte lijnen zijn voor het signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het

laatste voorbeeld is het protocol dat de inzet van Forensische Medische Expertise Kindermishandeling in de regio regelt.

- Veilig Thuis Noord- en Oost Gelderland heeft in samenwerking met de dierenbescherming en de politie een signaalkaart ontwikkeld voor professionele hulpverleners om tijdens werkzaamheden alert te zijn op de welzijnssituatie van zowel mens als dier.

3.3 Organisatie

- Veilig Thuis Midden Brabant is gevestigd in het Zorg- en Veiligheidshuis. Medewerkers ervaren het als positief dat hierdoor korte lijntjes bestaan tussen de organisatie Veilig Thuis en samenwerkingspartners zoals de politie, de GGZ en andere hulpverleners. Alle instanties die betrokken zijn bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zijn in één gebouw gevestigd en kunnen hierdoor samenwerken volgens het zogenoemde 'one stop shop model'.
- Veilig Thuis Kennemerland heeft nauwe samenwerkingsafspraken gemaakt met het Multi Disciplinair Centrum Kindermishandeling Kennemerland en het Centrum Seksueel Geweld, waardoor specifieke expertise relatief eenvoudig ingeschakeld kan worden.
- Veilig Thuis Utrecht en Veilig Thuis IJsselland voeren regelmatig procesevaluaties uit. Voor de evaluatiebesprekingen worden ketenpartners actief benaderd om deel te nemen.
- Veilig Thuis Noord- en Midden Limburg heeft aan alle sociale wijkteams in de veertien gemeenten een medewerker als vast contactpersoon toegewezen. De contactpersoon is beschikbaar voor consultatie en deskundigheidsbevordering en komt eens per twee tot vier weken bij het sociaal wijkteam. Mede hierdoor is de samenwerking met de sociale wijkteams goed en vormen terugleidingen naar de wijkteams geen knelpunt.
- Veilig Thuis IJsselland heeft voor iedere gemeente een of meerdere contactpersonen aangesteld. Deze contactpersonen nemen deel aan lokale overleggen en geven adviezen en voorlichting over de werkwijze van Veilig Thuis.
- Veilig Thuis Flevoland heeft per gemeente afspraken met ketenpartners uitgebreid uitgewerkt, onder andere over vervolgtrajecten per gemeente en de betreffende contactpersonen.
- Bij Veilig Thuis Gooi en Vechtstreek is in het gebouw ook de afdeling inkoop en contractbeheer van de regio gevestigd. Deze wordt actief betrokken indien de bestaande contracten een belemmering zijn om de best passende acute zorg in te zetten.

Bijlage 1 - Tabel scores per verwachting (24) gerangschikt naar het aantal verwachtingen met score voldoende

De nummering van de verwachtingen (kolommen) correspondeert met de nummering in het toetsingskader (zie bijlage 2).

	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.2.4	1.2.5	1.3.1	1.3.2	1.3.3	1.3.4	2.1.1	2.1.2	2.1.3	2.2.1	2.2.2	2.2.3	3.1.2	3.1.3	3.1.4	3.2.1	3.2.2
Amsterdam-Amstelland	1	1	1	3	1	1	1	3	3	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Midden-Brabant	1	3	1	3	1	1	1	1	1	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Utrecht	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Noord en Oost-Gelderland	1	3	1	1	1	3	1	1	3	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Friesland	1	3	1	3	1	1	1	3	1	3	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Haaglanden	1	3	1	1	1	1	1	3	3	3	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
IJsselland	1	1	1	3	1	3	1	3	3	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Noord-Holland Noord	1	3	1	3	1	1	1	3	3	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rotterdam-Rijnmond	1	3	1	3	1	1	1	3	3	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Twente	1	1	1	3	1	1	1	3	3	1	1	1	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	3	1
Zuid-Holland Zuid	1	3	1	3	1	3	1	1	1	3	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	3	1
Gelderland Midden	1	3	3	1	1	3	1	1	1	3	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
Noordoost-Brabant	1	3	1	3	1	1	1	3	3	3	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
West-Brabant	1	3	1	3	3	1	1	3	3	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zaanstreek-Waterland	1	3	1	3	1	1	1	3	3	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1
Zuid Limburg	1	3	1	3	1	3	1	3	3	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Flevoland	1	3	1	3	1	1	1	3	3	3	3	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Noord- en Midden-Limburg	1	3	1	3	1	1	1	3	1	3	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zeeland	1	1	1	1	3	3	1	3	3	1	1	1	3	3	1	3	1	1	1	1	1	1	3	1
Hollands-Midden	1	3	1	3	1	1	1	3	3	3	3	1	3	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1
Gooi en Vechtstreek	1	3	1	3	3	3	1	3	3	1	1	1	3	3	1	3	1	3	1	1	1	1	1	1
Zuidoost-Brabant	1	3	1	3	1	1	1	1	1	3	3	3	3	1	3	1	1	1	1	1	1	3	3	1
Groningen	1	3	1	3	1	3	1	3	3	3	3	1	3	3	1	3	1	1	1	1	1	1	3	1
Kennemerland	1	1	1	3	3	1	1	3	3	3	3	1	3	3	3	3	1	1	1	1	1	3	3	1
Drenthe	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	1	3	3	3	1	3	1	1	1	1	1	3	3
Gelderland Zuid	1	3	3	1	1	3	1	3	3	3	3	1	3	3	3	3	1	3	1	3	3	3	1	3

Legenda:

1	Voldoende
3	Onvoldoende

Bijlage 2 - Toetsingskader Veilig Thuis Stap 1

Toetsingskader voor toezicht naar Veilig Thuis in 2015

De Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg toetsen de kwaliteit van de 26 vestigingen van Veilig Thuis in 2015 aan de hand van de onderstaande criteria op het gebied van Veiligheid en Organisatie uit het toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd. Naast deze criteria is aan het toetsingskader specifiek voor Veilig Thuis het thema Randvoorwaarden toegevoegd dat betrekking heeft op wettelijke eisen uit de Wmo 2015. De reikwijdte van de criteria is verbreed van kinderen naar alle leden van gezinnen en huishoudens die met Veilig Thuis te maken krijgen.⁵

1. RANDVOORWAARDEN

Veilig Thuis voldoet aan de (wettelijke) randvoorwaarden om een verantwoorde uitvoering van zijn taken te kunnen realiseren.

1.1 Veilig Thuis is te allen tijde bereikbaar en beschikbaar.

Verwachtingen

- 1.1.1 *Veilig Thuis toont aan dat zij voldoet aan de wettelijke eis om 24/7 bereikbaar en beschikbaar te zijn.*
- 1.1.2 *Een medewerker van Veilig Thuis is 24/7 inzetbaar voor handelingen die bij wet zijn opgedragen aan Veilig Thuis.*
- 1.1.3 *Veilig Thuis voert crisisinterventie uit en/of heeft hiertoe samenwerkingsafspraken gemaakt.*
- 1.1.4 *Een vertrouwensarts is 24/7 bereikbaar⁶.*

1.2 Veilig Thuis beschikt over kwalitatief en kwantitatief voldoende personeel.

Verwachtingen

- 1.2.1 *Tijdens kantoortijden is een vertrouwensarts inzetbaar.*
- 1.2.2 *De medewerkers kunnen tijdens kantoortijden een beroep doen op gedragswetenschappers.*
- 1.2.3 *Veilig Thuis kan indien nodig een beroep doen op gespecialiseerde professionals, zoals psychiaters, verslavingsdeskundigen of geriater.*
- 1.2.4 *Veilig Thuis voert de triage uit en start het onderzoek binnen 5 dagen na ontvangst van de melding.*
- 1.2.5 *Veilig Thuis rondt onderzoeken binnen 10 weken na het besluit over de noodzakelijke vervolgstappen naar aanleiding van de melding af.*

1.3 Veilig Thuis beschikt over kwalitatief en kwantitatief voldoende materieel.

Verwachtingen

- 1.3.1 *Veilig Thuis beschikt over één registratiesysteem.*
- 1.3.2 *Het registratiesysteem ondersteunt het werkproces.*
- 1.3.3 *Dossierinformatie van voorgangers van Veilig Thuis is inzichtelijk voor de professionals.*
- 1.3.4 *De instelling hanteert richtlijnen en een procedure voor het opvragen van informatie bij andere vestigingen van Veilig Thuis.*

⁵ Uitgangspunt is dat Veilig Thuis alle leden van een gezin of huishouden actief betreft bij zowel de analyse van problemen als de oplossing ervan.

⁶ Vertrouwensartsen geven aan dat zij er naar streven dit eind 2016 gerealiseerd te hebben.

2. VEILIGHEID

Alle leden van gezinnen en huishoudens worden beschermd tegen gevaren die hen bedreigen.

2.1 Professionals houden goed zicht op de veiligheid van alle leden van gezinnen en huishoudens.

Verwachtingen

- 2.1.1 *Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van alle leden van gezinnen en huishoudens.*
- 2.1.2 *Professionals schatten de veiligheid in aan de hand van een gestandaardiseerd (risicotaxatie) instrument.*
- 2.1.3 *Professionals beoordelen de veiligheid in multidisciplinair verband.*

2.2 Professionals zorgen ervoor dat acuut onveilige situaties worden opgeheven.

Verwachtingen

- 2.2.1 *Professionals treden bij acute onveiligheid actief op.*
- 2.2.2 *Professionals bepalen multidisciplinair hoe bij acute onveiligheid van leden van gezinnen en huishoudens te handelen.*
- 2.2.3 *Professionals zijn toegerust om met acuut onveilige situaties voor leden van gezinnen en huishoudens om te kunnen gaan.*

3. ORGANISATIE

Veilig Thuis voorziet in de voorwaarden om een verantwoorde uitvoering van zijn taken te kunnen realiseren.

3.1 Veilig Thuis zet gekwalificeerde professionals in.

Verwachtingen

- 3.1.1 *Veilig Thuis zorgt voor een verantwoorde werktoedeling⁷.*
- 3.1.2 *Veilig Thuis zet professionals in die aantoonbaar zijn geschoold voor de functie die zij uitoefenen.*
- 3.1.3 *Veilig Thuis biedt medewerkers de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden.*
- 3.1.4 *Veilig Thuis heeft richtlijnen en procedures vastgesteld voor het handelen van de professionals.*

3.2 Veilig Thuis zorgt voor (jeugd)hulp in samenhang met andere hulp.

Verwachtingen

- 3.2.1 *Veilig Thuis heeft samenwerkingsafspraken met haar ketenpartners vastgelegd.*
- 3.2.2 *Veilig Thuis stelt haar professionals in staat samen te werken met ketenpartners.*

⁷ Deze indicator wordt nog niet beoordeeld omdat de verantwoorde werktoedeling nog verder moet worden uitgewerkt.

Bijlage 3 - Onderzoeksofzet

Tussen juli en december 2015 hebben de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg gezamenlijk toezicht uitgevoerd bij alle 26 vestigingen van Veilig Thuis.

Plan van Aanpak en Toetsingskader

Ter voorbereiding op het toezicht hebben de inspecties een plan van aanpak en een toetsingskader Veilig Thuis Stap 1 opgesteld en verstuurd aan alle Veilig Thuis organisaties. Daarnaast is het toetsingskader gepubliceerd op de website van de Inspectie Jeugdzorg.

Het toetsingskader is opgesteld na consultatie van het werkveld van Veilig Thuis en bevat 24 basisverwachtingen. Deze verwachtingen zijn gebaseerd op wet- en regelgeving, professionele standaarden en op veldnormen⁸.

Uitvoering toezicht

Voorafgaand aan het bezoek aan de Veilig Thuis organisatie is per organisatie relevante beleidsinformatie opgevraagd over onder andere de vormgeving van de Veilig Thuis organisatie. Aan de hand van deze informatie heeft een telefonisch interview met een bestuurder of leidinggevende van de betreffende Veilig Thuis organisatie plaatsgevonden over de wijze waarop deze organisatie is ingericht. De verwachtingen uit het toetsingskader zijn tijdens het bezoek van de inspecties onderzocht. Hiervoor zijn gestandaardiseerde interviews afgenomen met het management, leidinggevendenden, uitvoerend medewerkers, vertrouwensartsen en gedragswetenschappers. Daarnaast heeft dossieronderzoek plaatsgevonden, waarbij de dossiers willekeurig door de inspecties zijn geselecteerd. Dit was een onverwacht element in het toezicht.

Beslisregels

De resultaten van het toezicht zijn systematisch verzameld, geanalyseerd en gescoord op dusdanige wijze dat de resultaten vergelijkbaar en eenduidig zijn voor alle 26 Veilig Thuis organisaties. Ieder thema is uitgewerkt in een aantal criteria. De criteria zijn uitgewerkt in verwachtingen. De inspecties stellen dat Veilig Thuis aan alle verwachtingen uit het toetsingskader moet voldoen. Verwachtingen zijn als voldoende of onvoldoende beoordeeld. Om van de oordelen op de verschillende verwachtingen te komen tot het oordeel op criteriumniveau hanteren de inspecties de onderstaande beslisregels.

Het oordeel op de criteria bij het thema Randvoorwaarden is:

- 1. voldoende als 0 of 1 van de verwachtingen onvoldoende zijn;*
- 2. matig als 2 verwachtingen onvoldoende zijn en de overige 2 of 3 verwachtingen voldoende;*
- 3. onvoldoende als 3 of meer van de verwachtingen onvoldoende zijn.*

⁸ Waaronder het VNG-Model handelingsprotocol voor het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis, november 2014 en de Factsheet bereikbaarheid en inzetbaarheid Veilig Thuis, VNG, 2015.

Het oordeel op de criteria bij het thema Veiligheid is:

1. *voldoende als alle verwachtingen voldoende zijn;*
2. *matig als 1 verwachting onvoldoende is en de overige 2 verwachtingen voldoende;*
3. *onvoldoende als 2 of meer van de verwachtingen onvoldoende zijn.*

Het oordeel op de criteria bij het thema Organisatie is:

1. *voldoende als 51% of meer van de verwachtingen voldoende zijn;*
2. *onvoldoende als 50% of meer van de verwachtingen onvoldoende zijn.*

Wat is het landelijk toezicht jeugd?

Het landelijk toezicht jeugd bestaat uit de Inspectie Jeugdzorg (IJZ), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ).

Wat zegt de wet over het landelijk toezicht jeugd?

De Jeugdwet geeft de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen de volgende taken:

- onderzoek doen naar de kwaliteit in algemene zin van de jeugdhulp, de gecertificeerde instellingen, de certificerende instelling, het adviespunt huiselijk geweld en kindermishandeling, de Raad voor de Kinderbescherming en de justitiële jeugdinrichtingen;
- toezicht houden op de naleving van de kwaliteitseisen die in de wet staan;
- voorstellen doen voor verbetering.

Het toezicht gebeurt uit eigener beweging of op verzoek van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en/of de minister van Veiligheid en Justitie. Het landelijk toezicht houdt bij de vervulling van haar taak rekening met de behoeften van gemeenten.

Wat is toezicht?

Toezicht houden betekent dat de inspecties informatie verzamelen over de kwaliteit van de instellingen die onder de Jeugdwet vallen, zich een onafhankelijk oordeel vormen en zo nodig ingrijpen. Daarbij kijken zij of het beleid voor deze instellingen in de praktijk goed werkt. De rapporten zijn in principe openbaar. De openbaar gemaakte rapporten staan op de website van de inspecties.

Wat wil het landelijk toezicht jeugd bereiken?

Het landelijk toezicht jeugd wil met haar onderzoeken bijdragen aan:

- het behouden en bevorderen van de kwaliteit van de jeugdhulp en de gecertificeerde instellingen en de andere instellingen in het jeugddomein;
- het versterken van de positie van jeugdigen en hun ouders of verzorgers (de cliënten);
- de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het beleid.

Waarop houdt zij toezicht?

Er zijn vijf verschillende wetten en regelingen met toezichttaken en bevoegdheden voor de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen:

- Jeugdwet;
- Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen;
- Wet opnemning buitenlandse kinderen ter adoptie;
- Wet Centraal Orgaan opvang Asielzoekers;
- Subsidieregeling opvang kinderen van ouders met een trekkend/varend bestaan.

Op grond van die wetten en al dan niet in samenwerking met andere inspecties wordt er toezicht gehouden op de volgende organisaties:

- de jeugdhulpaanbieders (jeugdzorg, jeugd-GGZ en jeugd-LVB);
- de certificerende instelling voor jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- de gecertificeerde aanbieders van jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de justitiële jeugdinrichtingen;
- de vergunninghouders voor interlandelijke adoptie;
- de opvangvoorzieningen voor (alleenstaande) minderjarige vreemdelingen;
- de Raad voor de Kinderbescherming
- Halt;
- de schippersinternaten.

Inspectie Jeugdzorg

Postbus 483

3500 AL Utrecht

088-3700230

www.inspectiejeugdzorg.nl